

Sammanfattningssida: Vattenmyndigheternas samrådsmaterial

Här är en sammanfattning av de frågor du har besvarat i enkäten.

Tack för att du lämnar synpunkter på vattenmyndigheternas samrådsmaterial

Ange vilken typ av organisation du representerar: *

Vattenorganisation (vattenråd/vattenvårdsförbund)

Namn på organisation/kommun/myndighet:

Vänligen ange namn, exempelvis: Kalix kommun, Länsstyrelsen i Örebro.

Säveåns vattenråd

Kontaktperson:

Monica Dahlberg

E-post:

monica.dahlberg@goteborgsregionen.se

Ange vilket/vilka vattendistrikt synpunkterna gäller *

Västerhavets vattendistrikt

1.3 Synpunkter på kapitel 3 –Tillstånd och påverkan i vattendistriktet:

Vattenrådet: "Det finns sedan länge en relativt välutvecklad övervakning av övergödning och försurning, men det finns ett stort behov av mer övervakning av miljögifter..."

1.4 Synpunkter på kapitel 4 – Miljöövervakning:

Bra kapitel, men det behöver vara tydligare vilka prover som behöver tas för att uppfylla kraven i vattendirektivet. □
Förstår att åtgärdsprogrammet inte kan ha en åtgärd riktad till Vattenmyndigheten, men går det att förtydliga hur den här utredningen kring miljöövervakning kommer gå till och till när och hur den ska se ut? Vilket resultat väntas? □

Det hade varit bra med en mer fördjupad bild av miljöövervakningens upplägg i förvaltningsplanen (nationella och regionala övervakningen), inte bara i VISS där övervakningsstationer, rumsligt upplägg, frekvens och kvalitetsfaktor kan ses. En mer detaljerad beskrivning av tänkesätt vid upplägget, bakgrund med utveckling av bedömningsgrunder och kanske framför allt vilka idéer, tankar och utgångspunkter vattenmyndigheterna har gällande gruppering av vattenförekomster i miljöövervakningen hade varit av största intresse, speciellt för kommunernas egen utveckling av miljöövervakningen. □

Gällande datahantering, kvalitetssäkring och data till datavärdar behövs tydligare information kring kommuners datainsamling och miljöövervakning så att deras data i större utsträckning kan tas om hand av datavärdar. Ofta är kvaliteten på en hög nivå även om den inte har kvalitetssäkrats exakt på det sätt som vattenmyndigheterna föreskriver om. Därför kan viktig och väsentlig data med tillhörande analyser missas i till exempel statusklassningen av olika vatten. □

Miljöövervakningsdata skulle behöva samlas och tillgängliggöras på ett bättre sätt för att kunna användas effektivt i tillsyns- och åtgärdsplanering samt i kommuners miljömålsuppföljning och miljöövervakningsplan. Det finns ett behov av ett bättre system än VISS, till exempel en plattform där data samlas, analyseras och visualiseras och där det går att följa trender i de olika mätpunkterna. Det skulle underlätta i kommunernas arbete. I dagsläget krävs en omständigt procedur med att hämta data från respektive datavärd och sedan sammanställa och bearbeta informationen. □

1.7 Synpunkter på kapitel 7 – Miljökvalitetsnormer för vatten:

Kap. 7.3 Bra att denna mening finns med, men borde gälla för även områden som är skyddade enligt svensk lag och inte bara områden som är skyddade enligt EU-direktiv: "Tillämpning av undantag och förklarande av vattenförekomster som kraftigt modifierade får inte hindra att mål eller kvalitetskrav kan uppnås för ett skyddat område." □

Kap. 7.4 □

Samhällsbyggnad och transporter påverkar. Går det att förtydliga hur arbetet ska genomföras så att MKN uppnås och vilka förväntningar som ställs på kommunen, fastighetsägaren och väghållaren när det gäller diffusa utsläpp?

1.8 Synpunkter på kapitel 8 – Sammanfattning av åtgärdsprogrammet:

Under rubriken 8.2 – ”Samverkan för ett effektivt arbete” anges att det finns en åtgärd för länsstyrelserna att upprätta åtgärdsplaner för avrinningsområden inom sina respektive län. Någon sådan åtgärd återfinns dock inte i det faktiska åtgärdsprogrammet 2021-2027. Vi anser att det ska vara en del i länsstyrelsens åtgärd om vattenplanering eftersom det är en mycket bra och välbehövlig åtgärd som utgör grund för den kommunala vattenplaneringen. ☐

I nuvarande åtgärdsprogram 2016-2021 åtgärd 5 för länsstyrelser står: ☐

”Länsstyrelserna ska ha åtgärdsplaner för avrinningsområden inom sina respektive län, och årligen uppdatera dem för att säkerställa att åtgärderna i planerna genomförs och följs upp. ☐

Åtgärdsplanerna ska ha fokus på de vattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas. Åtgärdsplanerna ska särskilt innehålla strategier för: ☐

- a. Länsstyrelsens vägledning av kommunernas översiktsplanering,
- b. Samverkan med Trafikverket, Generalläkaren och kommunerna om de åtgärder som dessa behöver vidta för att öka vandringsbarheten för fisk och andra vattenlevande organismer vid vägpassager över vatten, ☐
- c. Hur behovet av åtgärder för att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten kan vägas in och samordnas med arbetet med prioritering av stöd, ersättningar och rådgivningsinsatser inom landsbygdsprogrammet, och ☐
- d. De avrinningsområden som är påverkade av vattenkraftverksamheter.

Åtgärden ska vara vidtagen senast två år efter åtgärdsprogrammets fastställande och ska sedan genomföras kontinuerligt.” ☐

Det behöver framgå var man hittar dessa åtgärdsplaner så att de kommer till nytta för den kommunala vattenplaneringen. I VISS går det inte att hitta information om dessa åtgärdsplaner och de uppdateringar som ska göras årligen. Det finns något som kallas för ”åtgärdsområdessammanställningar” men dessa länkar fungerar inte. Vid fråga på samrådsmöte har vi uppfattat det som att man inte kommer att ha kvar åtgärdsplaner och åtgärdsområdessammanställningar. Det behöver tydliggöras i åtgärdsprogrammet hur man har tänkt kring detta och var man hittar relevant information. ☐

Under 8.3 - står det att vattenmyndigheten tar en ny roll och ska vägleda kommuner och länsstyrelser i vattenplanering. Den åtgärden finns inte med i själva åtgärdsprogrammet, men det står i förvaltningsplanen på sidan 169 att den ”ska genomföras i samverkan med centrala myndigheter och kommuner” och ”vara vidtagen senast två år efter åtgärdsprogrammets fastställande och ska sedan uppdateras kontinuerligt”. Det känns som en central åtgärd i en så kallad ”blå tråd” för att länsstyrelserna och kommunerna ska kunna genomföra sina åtgärder kopplat till vattenplanering (se kommentar under 1.11 samt under Åtgärd 1 nedan). Det behöver tydliggöras i åtgärdsprogrammet hur man har tänkt kring detta och var man hittar relevant information. ☐

På sidan 170 står att Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ska vara koordinerat med HaV:s åtgärdsprogram och Översvämningdirektivets riskhanteringsplaner. Det är omöjligt att göra en bedömning av det sistnämnda i remissen eftersom riskhanteringsplanerna inte är klara och därför inte finns med i underlaget. Här krävs en bättre synkning av arbetet med översvämningdirektivet och vattendirektivet på nationell och regional nivå. De kommuner som berörs av riskhanteringsplaner behöver även få vägledning i hur de ska arbeta mer samordnat med frågor kopplat till dess direktiv som är nära sammankopplade och sker i samma sexårscykler. Det finns annars en stor risk att arbetet sker i parallella processer och skapar svårlösta intressekonflikter i samhällets klimatanpassning (se även kommentar under 1.10)

1.9 Synpunkter på kapitel 9 – Delaktighet i arbetet med vattenförvaltning:

Vattenförvaltningen utgör en viktig förutsättning för kommunernas arbete med fysisk planering. Hur stora markanspråken blir och vilka slutliga åtgärdskrav som finns i detaljplaner är beroende av den klassning av status som gjorts och den miljö kvalitetsnorm som anges för det aktuella vattnet. Kommunerna har ofta en samlad bred kompetens kring vattenfrågor och arbetar med åtgärdsplanering, planeringsinriktningar, miljöövervakning med mera och har i och med det en god kunskap om vilka åtgärder som är möjliga i stadsmiljön. □

Vi anser därför att en närmare dialog mellan vattenmyndigheterna/länsstyrelsen och kommunerna om förslagen till miljö kvalitetsnormer och åtgärder behöver ske innan vattenförvaltningens olika delar beslutas.

1.10 Synpunkter på kapitel 10 – Vattenförvaltning 2021-2027:

Kapitlet sammanfattar bra de flesta av de stora och svåra frågor som vi måste arbeta med och lösa. Särskilt viktigt är att de miljöproblem som inte är upptagna bland åtgärderna i detta åtgärdsprogram lyfts fram och får åtgärder kopplade till sig för genomförande i nästa åtgärdsprogram. □

”EU-kommissionen poängterar att det inte är tillräckligt att bara bygga åtgärdsprogram på sådant som redan görs eller ändå ska göras. Åtgärdsprogrammen ska innehålla specifika åtgärder för kontroll av vattenuttag, utsläpp från punktkällor, diffusa utsläpp, fysisk förändring samt ytterligare åtgärder som behövs för att nå kvalitetsmålen.” kap 10.1 □

Stora delar av åtgärdsprogrammet uppfattas just på detta sätt. Som att det är åtgärder som vi ändå skulle göra utifrån lagstiftningen som är på plats. Lagstiftning som är riktad till markägare och verksamhetsutövare, och tillsyn som myndigheter redan ska göra. □

Under stycket Vattenförvaltning i ett förändrat klimat lyfts frågan om att åtgärder inom översvämningdirektivet och vattendirektivet behöver stämmas av mellan MSB och länsstyrelserna för att undvika intressekonflikter och skapa synergier. Samhällets klimatanpassningsåtgärder komma att påverka våra vattenförekomster. Den åtgärd som främst förespråkas i EU-kommissionens vägledning för hantering av klimatförändringar i vattenförvaltningsarbetet är att hålla kvar vatten högt uppe i avrinningsområdet för att minska risk för översvämningar (enligt texten i förvaltningsplanen). □

Men i t ex Göteborg finns även stigande havsnivåer att ta hänsyn till i klimatanpassningsarbetet. De områden där staden nu planerar för högvattenskydd är vattenförekomsters kantzoner och även Sävån kan påverkas i de nedre delarna. Det är platser som är viktiga ur ett vattenförvaltningsperspektiv och där vi även behöver genomföra åtgärder för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Samma platser omfattas ofta även av kulturminnesskydd vilket kan begränsa vilka åtgärder som är genomförbara. Det kräver nytänkande och kreativa lösningar Vi anser därför att det behövs en vägledning i dessa frågor för att berörda kommuner ska kunna hitta rätt balans i arbetet med åtgärder kopplat till de båda direktiven.

1.11 Sammanfattar förvaltningsplanen vattenförvaltningsarbetet på ett bra sätt?

Exempel på frågeställning: Vad kan förbättras?

Ja, men dokumentet är svårt att hitta i och tränga igenom. Det skulle behövas en populärversion med kortare stycken och tydliga rubriker och uppmaningar. □

Tydliggör också att åtgärder inom hela avrinningsområdet ska bedöma hur åtgärden påverkar vattenförekomstens MKN. Ofta i kommuner så resoneras det kring att det är ok att göra så eller så bara för att det inte är en vattenförekomst. Men det vi gör uppströms påverkar ju vattenförekomsten. Särskilt i planeringssammanhang behöver detta förtydligas. □

En kort sammanfattning av de viktigaste delarna i respektive kapitel vore önskvärt för att kunna sätta sig in i materialet utan att behöva läsa hela förvaltningsplanen. Det tillsammans med en översikt av åtgärdsprogrammets "blå trådar" skulle vara till stor hjälp i arbetet. □

Vi anser att det som Vattenmyndigheterna har refererat till som "blå trådar" i samband med samrådsmöten behöver tydliggöras bättre i åtgärdsprogrammet. De beroenden och samband som finns i åtgärdsprogrammet är för otydliga och behöver sammanfattas på ett tydligt och överskådligt sätt. Kanske i form av en karta över hur de olika åtgärderna hänger ihop och vem som gör vad. Dessa blå trådar är ju centrala för att få ett effektivt vattenförvaltningsarbete.

1.12 Övergripande synpunkter på förslag till förvaltningsplan:

Exempel på frågeställning: Hur tillgängligt är samrådsmaterialet?

Ganska "pratigt" material. Bra information, men ibland lite svårt att skilja på diskussion och vad som ska göras. □

Det är ett omfattande material och det är väldigt få personer som har möjlighet att läsa hela materialet. En kort sammanfattning "Populärversion" av de viktigaste delarna med kortare stycken och tydliga rubriker och uppmaningar i varje kapitel vore till stor hjälp. Se även kommentar under 1.11. □

Det vore en fördel att kondensera texterna och undvika fragmentering i textmaterialet.

2.1 Motsvarar åtgärden behovet?

Lämna synpunkter på de åtgärder som berör din organisation/verksamhet.

Svarsalternativ

		Ja		Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs		Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Alla åtgärdsmyndigheter 1	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Alla åtgärdsmyndigheter 2	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Boverket 1	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Försvarsinspektören för hälsa och miljö 1	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Försvarsinspektören för hälsa och miljö 2	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Försvarsinspektören för hälsa och miljö 3	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Försvarsinspektören för hälsa och miljö 4	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Havs- och vattenmyndigheten 1	☒	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Havs- och vattenmyndigheten 2	☒	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Havs- och vattenmyndigheten 3	☒	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden

		Ja	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Havs- och vattenmyndigheten 4	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Havs- och vattenmyndigheten 5	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Havs- och vattenmyndigheten 6	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Havs- och vattenmyndigheten 7	☒	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Havs- och vattenmyndigheten 8	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Havs- och vattenmyndigheten 9	☒	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Jordbruksverket 1	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Jordbruksverket 2	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Jordbruksverket 3	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Jordbruksverket 4	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Jordbruksverket 5	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden

		Ja	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Jordbruksverket 6	☒	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Kammarkollegiet 1	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Kemikalieinspektionen 1	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Läkemedelsverket 1	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 1	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Naturvårdsverket 1	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Naturvårdsverket 2	☒	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Naturvårdsverket 3	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Naturvårdsverket 4	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Naturvårdsverket 5	☒	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Naturvårdsverket 6	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden

		Ja	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Naturvårdsverket 7	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Naturvårdsverket 8	☒	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Naturvårdsverket 9	☒	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Skogsstyrelsen 1	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Skogsstyrelsen 2	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Skogsstyrelsen 3	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Statens geotekniska institut 1	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Sveriges geologiska undersökning 1	☒	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Trafikverket 1	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 1	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 2	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden

		Ja		Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs		Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 3	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 4	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 5	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 6	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 7	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 8	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 9	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 10	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 11	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Länsstyrelserna 12	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Regionerna 1	☐	Ja	☐	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden

		Ja	Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Kommunerna 1	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Kommunerna 2	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Kommunerna 3	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Kommunerna 4	☐	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☒ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Kommunerna 5	☒	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden
Kommunerna 6	☒	Ja	☐ Nej, åtgärden är mer omfattande än vad som behövs	☐ Nej, viktiga delar saknas i åtgärden

Motivera svaret när åtgärden inte motsvarar behovet

Alla åtgärdsmyndigheter 1	<p>Bra att åtgärden belyser behovet av struktur. Mycket av åtgärdsplanens arbete är integrerat i ordinarie verksamhet, men kan behöva struktureras upp och följas upp noggrannare. Kommunen behöver fler verktyg och styrmedel för att verkligen kunna påverka verksamhetsutövare till att genomföra fler och mer långtgående åtgärder än vad som finns idag. Kommunen har ingen rådighet längre än lagstiftningen och kommunens egen verksamhet samt markägor sträcker sig. Vi anser att åtgärden inte är tillräckligt definierad avseende samverkan. Det behöver beskrivas tydligare hur samarbete och samverkan mellan myndigheter och kommuner är tänkt att ske och vem som ansvarar samordning av arbetet. Det finns en risk att ingenting händer om det inte tydliggörs vem som ska hålla i taktpinnen. Åtgärden är ny i åtgärdsprogrammet och en vägledning skulle behövas kopplat till denna åtgärd. Under kapitel 8.3 i förvaltningsplanen står det att vattenmyndigheten tar en ny roll och ska vägleda kommuner och länsstyrelser i vattenplanering. Den åtgärden finns inte med i själva åtgärdsprogrammet, men det står i förvaltningsplanen på sidan 169 att den "ska genomföras i samverkan med centrala myndigheter och kommuner" och "vara vidtagen senast två år efter åtgärdsprogrammets fastställande och ska sedan uppdateras kontinuerligt". Det känns som en central åtgärd i en så kallad "blå tråd" för att länsstyrelserna och kommunerna ska kunna genomföra sina åtgärder kopplat till vattenplanering (se kommentar under 1.11 ovan). Det behöver tydliggöras i åtgärdsprogrammet hur man har tänkt kring detta och var man hittar relevant information (se även kommentar under 1.8 och 1.11 ovan).</p>
Alla åtgärdsmyndigheter 2	<p>För att arbetet ska utvecklas krävs bland annat en mer konkret återkoppling efter rapporteringen. Vi anser att vattenmyndigheterna behöver ge konstruktiv feedback om åtgärdsarbetets genomförande. Har genomförda åtgärder varit tillräckliga? Hur kan arbetet förbättras? Hur följs det upp med stöttning där åtgärderna inte har genomförts? Att bara återrapportera resultat på vattenmyndigheternas hemsida är inte tillräckligt. En fördjupad dialog är nödvändig för att utveckla vattenförvaltningen. Vi efterfrågar även en utvecklad vägledning kring hur kommunerna bör arbeta med själva åtgärdsprogrammet. Framförallt när det gäller delar som har med mellankommunal samverkan att göra eller där vi är beroende av andra aktörers åtgärdsprogram. Kommunernas åtgärder ligger ofta sist i åtgärdskedjan, det innebär att centrala myndigheter och länsstyrelser behöver genomföra sina åtgärder för att vi ska kunna genomföra våra. Vi behöver av den anledningen även konkret återkoppling i åtgärdsuppföljningen av det som refereras till som de "blå trådarna" i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram. Viktigt att komma ut med enkäten i god tid (mer än de tre månader innan som det är i dagsläget), då de ska ha kvantitativa svar om åtgärder som vidtagits från många förvaltningar och enheter inom kommunerna och om de vill ha politikens svar krävs ytterligare längre framförhållning då de måste passera flera politiska instanser innan svaret förankrats i kommunstyrelsen. Vore bra om myndigheten som ska återrapportera i förväg kan få reda på hur frågorna för året kommer se ut. Då är det lättare att vara förberedd och strukturera arbetet och datan från början på ett sätt som gör det enkelt att få fram uppgifterna när återrapporteringsfrågorna kommer.</p>

Boverket 1	Åtgärden saknar koppling till Naturvårdsverkets åtgärd 7 som i sin tur anger hänvisning till Boverkets åtgärd 1. Boverket och Naturvårdsverket anser vi har spretande bedömning om dagvattenhantering idag och samarbetet här behöver vara tydligt. Se även punkt 33 Naturvårdsverket 7 Det är viktigt att den vägledning som ges innehåller vägledning om hur kumulativa effekter ska hanteras. Varje enskild plan ger inte påverkan på recipienten eller vattenförekomsten så att en kvalitetsfaktor sänks, men hur gör vi om vi tror att flera pågående planer tillsammans kan komma att påverka MKN? Hur ska det bedömas och redovisas i detaljplanearbetet?	
Försvarsinspektören för hälsa och miljö 1	Inga svar	
Försvarsinspektören för hälsa och miljö 2	Under denna åtgärd låter det bara som att förbud eller skyddsåtgärder gäller för pågående aktiviteter och att inga fysiska åtgärder krävs för bland annat tidigare föroreningar. Bör inte också till exempel sanering eller liknande inom Försvarsmaktens område inkluderas i denna åtgärd, om föroreningarna riskerar att förorena dricksvatten, eller vem ansvarar för det? Det behövs också gränsvärden och för vissa ämnen som exempelvis PFAS, en i princip noll-gräns. Utspädning ska aldrig kunna användas som argument för att undvika åtgärd.	
Försvarsinspektören för hälsa och miljö 3	Inga svar	
Försvarsinspektören för hälsa och miljö 4	Inga svar	
Havs- och vattenmyndigheten 1	Inga svar	
Havs- och vattenmyndigheten 2	En mycket viktig åtgärd som förhindrar skador på ekosystem i sjöar och vattendrag. I Västra Götalands län har kalkbidraget dragits ned kontinuerligt under två års tid och effekterna av neddragningarna har inte utvärderats. Det är därför viktigt att HaV ser till att kalkningen får de resurser den behöver för att uppnå pH-mål och miljökvalitetsnormer i försurningspåverkade vattenförekomster.	
Havs- och vattenmyndigheten 3	All vägledning från HaV som leder till att uppnå god ekologisk status i vattenförekomster påverkade av vattenkraft bör hyllas.	
Havs- och vattenmyndigheten 4	Strategin för ofinansierad vattenverksamhet bör även innehålla åtgärder vid herrelösa dammar. Vad ingår i begreppet flottledsrensning? Många vattendrag är rensade och rätade av andra anledningar än just flottleder, dessa bör också ingå i strategin.	

<p>Havs- och vattenmyndigheten 5</p>	<p>Vi tycker att det är bra att Havs- och vattenmyndigheten ska ta fram ny vägledning för vattenskyddsområden. Däremot stämmer inte formuleringarna i Förvaltningsplanen med Åtgärdsprogrammet. I Åtgärdsprogrammet formuleras uppdraget: "Skydd ska säkerställas för vattenförekomster som används för dricksvattenförsörjning eller som är avsedda för sådan framtida användning." I Förvaltningsplanen står det att även för potentiell framtida vattentäkt ska ett vattenskyddsområde kunna inrättas. Detta anser vi vara en viktig poäng och ett led i framtida råvattenförsörjning, att det ska vara möjligt att inrätta vattenskyddsområden som kommunalt eller regionalt har potential i framtiden. Detta bör lyftas speciellt, då det annars kan vara mycket svårt att inrätta vattenskyddsområde i område som idag inte direkt planeras som vattentäkt. Vid inrättande av vattenskyddsområden måste det finnas rättsligt utrymme att formulera tillräckligt strikta och väl fungerande (verkningsfulla) föreskrifter, som ger ett reellt skydd, både för akuta händelser och diffus förorening. Och som även uttrycks i underlaget, hanteringen måste även gå snabbare. Ansvar för inrättande av vattenskyddsområde behöver ligga på Länsstyrelse eller Vattenmyndighet, naturligtvis i samarbete med kommuner. Det kan vara mycket svårt för en kommun att driva införande av vattenskyddsområde för till exempel potentiella framtida vattentäkter, och i många fall kan en vattenförekomst vara intressant för flera regioner i kommunen. Åtgärden är mer omfattande än vad som behövs när det gäller den del av åtgärden som omfattar enskilda större vattentäkter som försörjer >50 personer eller producerar >10 m³/dygn. De vattentäkterna omfattas redan av kraven som finns i livsmedelslagstiftningen och fångas därför upp i livsmedelstillsynen. Under rubriken genomförande nämns inte vägledning kring tillsyn. Hur ska tillsyn av vattenskyddsområden göras? En sak är att ha tillsyn på anmälnings- och tillsynspliktiga verksamheter inom vattenskyddsområdet, men hur ska kommunerna göra med andra åtgärder eller anläggningar inom ett vattenskyddsområde som riskerar att skada vattenkvaliteten? Vägledning kring detta behövs.</p>
<p>Havs- och vattenmyndigheten 6</p>	<p>Invasiva främmande arter, här behövs forskningen för att få till effektiva medel hur man ska och kan bekämpa och övervaka invasiva arter. Det räcker således inte att HaV samverkar med länsstyrelserna. Det saknas dessutom några arter exempelvis vandarmusslan och kinesisk jättedammussla som vi också behöver övervaka. Det är lite otydligt i fråga om gränserna mellan EU-förordningen och vad som avses med denna åtgärd. Förtydliga vad som är EU:s förordning om invasiva arter och vad den här åtgärden ytterligare innebär. Under hanteringsprogram nämns signalkräfta, men det är väl EU-krav på att det ska göras hanteringsprogram på den? Förtydliga den juridiska situationen kring de 20 arterna. Är det på tal att dessa 20 arter ska in på den nationella listan över invasiva arter? Eller ska de hanteras utanför lagstiftningen om invasiva främmande arter?</p>
<p>Havs- och vattenmyndigheten 7</p>	<p>Inga svar</p>
<p>Havs- och vattenmyndigheten 8</p>	<p>Inga svar</p>

Havs- och vattenmyndigheten 9	Jättebra förslag att stöd för åtgärdssamordnare ska omfatta allt som har med ekologisk status att göra. Det är dock olyckligt att endast LRF står med som intresseorganisation, antalet intresseorganisationer bör antingen utökas eller minskas. Det är inte ok att premiera en organisation. Bör dock kompletteras med att länsstyrelserna också ska samråda med kommuner och vattenråd så att det blir överblickbart för alla berörda vad som görs på lokal nivå så att vidare åtgärder underlättas.
Jordbruksverket 1	Inga svar
Jordbruksverket 2	Inga svar
Jordbruksverket 3	Det nämns under motivering att viktiga åtgärder för att nå MKN är kantzoner samt ved och stenar i vattnet. Men i åtgärdsformuleringen och i genomförandetexten nämns inte detta. Det bör läggas till i själva åtgärdsformuleringen att kompetensutveckling och rådgivning också om detta ska göras. Bevuxna kantzoner i odlingslandskapet är mycket viktiga.
Jordbruksverket 4	Inga svar
Jordbruksverket 5	Inga svar
Jordbruksverket 6	Inga svar
Kammarkollegiet 1	Inga svar
Kemikalieinspektionen 1	Inga svar
Läkemedelsverket 1	Inga svar
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 1	Inga svar

Naturvårdsverket 1	<p>I Åtgärdsplanen nämns uppströmsarbete på nationell nivå (i denna åtgärd) och på kommunal nivå i kommunernas åtgärd 2. Det nämns dock inte på regional nivå i Länsstyrelsernas åtgärder. Det innebär en brist i den "blå tråden". Exempelvis, I Göteborg ligger det regionala avloppsreningsverket Ryaverket som bedrivs i bolagsform med flera ägarkommuner. Respektive kommun bedriver tillsyn på sitt/sina ledningsnät, pumpstationer och verksamhetsutövare. Länsstyrelsen har tillsyn på själva avloppsreningsverket. När det gäller uppströmsfrågor så krävs samordning från nationell, regional till lokal nivå. Förbättrade förutsättningar för ett effektivt uppströmsarbete behöver prioriteras och stärkas ytterligare eftersom åtgärder som begränsar uppkomst och användning av miljöstörande ämnen i bästa fall innebär att åtgärder längst ner i systemet, det vill säga vid avloppsreningsverken, kanske inte behövs. Till exempel kan de administrativa åtgärderna avseende tillsyn eller tillståndsprövning riktas mot flottiljer, företag, brandövningsplatser och ägare av förorenad mark för att motverka utsläpp av PFAS från tätorter. Uppströmsåtgärder kan innebära att man uppnår flera miljömål med samma åtgärd, vilket ökar kostnadseffektiviteten och minskar risken för suboptimering. Samma saker gäller tillskottsvatten som nämns på nationell nivå (i denna åtgärd) och kommunal nivå i kommunernas åtgärd 2. Det nämns dock ej på regional nivå i Länsstyrelsernas åtgärder. För reningsverket innebär det att de bland annat får hantera konsekvenserna av de brister som finns i samordningen av hantering/tillsyn av tillskottsvatten vilket skulle kunna avhjälpas genom en tydligare "blå tråd" från nationell, regional till lokal nivå. Se även punkt 43 Länsstyrelserna 2 Under genomförande står att Naturvårdsverket ska utreda åtgärder för att förbättra förutsättningarna för att nå minskade utsläpp genom uppströmsarbete och tillskottsvattenproblematik. Detta är en viktig pusselbit i kommunernas arbete men det är för diffust beskrivet hur och när detta ska genomföras.</p>
Naturvårdsverket 2	<p>men med tillägget att gärna med mer vägledning från NV direkt till kommuner på samma sätt som t ex JBV och Kemi, och inte alltid genom länsstyrelserna som ofta är fallet. Blir en mer direkt kommunikation som ger en bättre kvalitet och förståelse för frågorna.</p>
Naturvårdsverket 3	<p>Det är inte tillräckligt tydligt med vägledning för själva avhjälpandeåtgärden av PFAS.</p>
Naturvårdsverket 4	<p>Inga svar</p>
Naturvårdsverket 5	<p>Inga svar</p>
Naturvårdsverket 6	<p>Varför är inte Länsstyrelsen med i samverkan om styrmedel om miljövänlig dikesrensning? De kanske inte har så mycket med styrmedel att göra men de är tillsynsmyndighet för vattenverksamhet som en dikesrensning ofta innebär och då borde de vara med i diskussionen.</p>

Naturvårdsverket 7	<p>Det första stycket av denna åtgärd finns med i nuvarande åtgärdsprogram. Det har nu gått sex år och kommunerna har fortfarande inte fått tillgång till de verktyg i form av styrmedel som behövs för en hållbar dagvattenhantering. Att det behövs ett förtydligande av ansvarsfördelningen för hantering mellan olika aktörer har varit känt under lång tid men arbetet går för långsamt. Att åtgärden ska genomföras löpande innebär att vi inte vet när en tillsynsvägledning avseende hållbar dagvattenhantering kommer att finnas framme från Naturvårdsverket. Det är för vagt formulerat med tanke på hur viktig den här åtgärden är för kommunernas dagvattenarbete. Det finns behov av nationella riktvärden och riktlinjer avseende dagvatten. I dagsläget arbetar kommunerna med egna lokala riktvärden och riktlinjer vilket innebär att kraven skiljer sig från kommun till kommun. Det skapar en oförutsägbarhet för verksamhetsutövare som bedriver verksamhet i olika kommuner. Ett nationellt regelverk kring dagvatten ger tyngd åt dagvattenfrågan och skapar förutsättningar för en samsyn i frågan mellan kommuner i samma avrinningsområden</p>
Naturvårdsverket 8	<p>Förslag på Naturvårdsverkets åtgärd 8 och SGI åtgärd 1 är bra. Det är angeläget att verksamhetsutövare för aktiva deponier får bättre vägledning och mottagningskriterier vid omhändertagande av förorenade massor och övrigt avfall, så att risken för spridning av föroreningar via deponiernas lakvatten minskar.</p>
Naturvårdsverket 9	<p>Förslaget på Naturvårdsverkets åtgärd 9 är bra. Det här är ett förslag som leder till bättre kunskap kring risker för spridning till vatten i miljön. Särskilt viktigt inom vattenskyddsområden, men även för övriga vatten. En positiv effekt är att uppgifterna kan kontrolleras vid anmälningar om schaktarbeten i mark.</p>
Skogsstyrelsen 1	<p>Inga svar</p>
Skogsstyrelsen 2	<p>saknar informationen om påverkan från skogsbruket på våtmarker. Det finns ett stort behov av att informera skogsbruket om vilken påverkan en förstörd våtmark har på ekosystem och klimat.</p>
Skogsstyrelsen 3	<p>Varför ingår inte Länsstyrelsen som samrådspartner i denna åtgärd? Länsstyrelsen har det övergripande ansvaret för påverkan på vatten oavsett landskapstyp och det behövs mer kommunikation mellan myndigheterna för att komma till rätta med problemen. Otydligt vilka sammanhang man syftar på när det står befintliga åtgärder eller föreslå nya åtgärder. Förtydliga vilket sammanhang dessa åtgärder ska in i eller kommer ifrån? Handlar det om detta åtgärdsprogram eller är det något annat styrdokument som avses.</p>
Statens geotekniska institut 1	<p>Inga svar</p>
Sveriges geologiska undersökning 1	<p>Förslag på Naturvårdsverkets åtgärd 8 och SGI 1 är bra. Det är angeläget att verksamhetsutövare för aktiva deponier får bättre vägledning och mottagningskriterier vid omhändertagande av förorenade massor och övrigt avfall, så att risken för spridning av föroreningar via deponiernas lakvatten minskar.</p>

Trafikverket 1	<p>Vi anser att Trafikverkets åtgärd behöver utvecklas ytterligare. Texten i Trafikverkets åtgärd är alldeles för vag. Det står att de ska fortsätta utveckla och tillhandahålla kunskapsunderlag och information om möjligheten att minska vägars och järnvägars påverkan på vattenmiljön. Vi anser att det bör stå att de ska ta fram hur påverkan ska minskas så att miljökvalitetsnormen för vatten kan följas. Trafikverket är en stor aktör vars verksamhetsområde har stor påverkan på våra vattenmiljöer med avseende på bland annat dagvatten, halkbekämpning och omhändertagande av utsläpp och släckvatten i samband med olyckor, framförallt inom vattenskyddsområde. Påverkan på vattenmiljön från Trafikverkets vägar, järnvägar och andra anläggningar som trummor/rörbroar är i många fall stora. I många vattenråd saknas medverkan från Trafikverket som verksamhetsutövare/väghållare. Troligtvis ser det likadant ut i övriga vattenråd i landet. Vattenmyndigheten bör därför uppmana Trafikverket till deltagande och samverkan i vattenråden. Trafikverkets åtgärd ska enligt åtgärdsprogrammet genomföras i samverkan med berörda länsstyrelser och centrala myndigheter inom avrinningsområdet. Men det saknas i åtgärden vikten av tätare samverkan med kommunerna med tanke på bland annat dagvattenfrågan i urban miljö där flera väghållare finns inom begränsad yta och att ansvarsfrågan inom dagvattenjuridiken är komplex. Mycket viktig åtgärd då det ofta fortfarande byggs felaktigt vid överfarter över vattendrag</p>
Länsstyrelserna 1	<p>Vi anser att länsstyrelsernas roll i vattenplaneringen är för vag avseende samordning av kommunernas åtgärdsarbete på avrinningsområdesnivå. Det krävs att länsstyrelsen tar en ledande roll i den mellankommunala samverkan som behöver ske.</p>
Länsstyrelserna 2	<p>Information om avloppsreningsverk saknas i beskrivningen av denna åtgärd. Information om avloppsreningsverk ligger bara under kommunernas åtgärd 2 trots att tillsyn av stora reningsverk kan ligga på länsstyrelser. Det saknas även en sammanhängande åtgärdskedja från nationell nivå, via regional nivå, till lokala instanser för åtgärder inom tillskottsvatten och uppströmsarbete. Åtgärder avseende tillskottsvatten och uppströmsfrågor finns med i Naturvårdsverkets åtgärder och kommunernas åtgärder men saknas bland länsstyrelsernas åtgärder vilket är en brist. Stora regionala avloppsreningsverk som Ryaverket i Göteborg bedrivs i bolagsform med flera ägarkommuner. Respektive kommun bedriver tillsyn på sitt/sina ledningsnät, pumpstationer och verksamhetsutövare. Länsstyrelsen har tillsyn på själva avloppsreningsverket. Tillsyn av åtgärder kopplat till tillskottsvatten och uppströmsfrågor behöver genomföras i ett sammanhang som samordnas av länsstyrelsen för att undvika suboptimeringar eller åtgärder som bara flyttar på problem från ledningsnät till reningsverk istället för att lösa dem. Viktiga frågor som uppströmsarbete och tillskottsvattenarbete saknas i länsstyrelsernas åtgärder (se även åtgärd 1 Naturvårdsverket) Att komplettera åtgärdsprogrammet med åtgärder inom Länsstyrelsens åtgärd 2 och 4 avseende att vägleda och att driva tillsyn inom tillskottsvattenområdet hade skapat bättre förutsättningar att lyckas från nationell till lokal nivå och därmed ge resultat.</p>
Länsstyrelserna 3	<p>Inga svar</p>

Länsstyrelserna 4	Det är oklart varför texterna i Länsstyrelsernas åtgärd 4 och kommunernas åtgärd 2 inte är bättre synkade. Den "blå tråden" behöver tydliggöras. I texten under genomförande på sidan 110 hänvisas återigen till länsstyrelsernas åtgärdsplaner enligt länsstyrelsernas åtgärd 1 som inte går att finna.
Länsstyrelserna 5	(se även 57 kommunerna 3). På sidan 199 förvaltningsplanen står att: "Drickvattenfrågorna har en särskild ställning i vattendirektivet framförallt genom att vattentäkterna ska skyddas." I Åtgärdsprogrammet ligger ansvaret på kommuner och Länsstyrelser. Detta ansvar borde vara regionalt, på Länsstyrelser eller kanske Vattenmyndigheten. Detta både för att verkligen alla något större vattentäkter ska få ett skydd, och i det regionala perspektivet där även potentiella framtida vattentäkter ska skyddas. Naturligtvis i samarbete med berörda kommuner och vattenproducenter. Vid inrättande av vattenskyddsområden måste det finnas rättsligt utrymme att formulera tillräckligt strikta och väl fungerande föreskrifter, som ger ett reellt skydd, både för akuta händelser och diffus förorening. Och som även uttrycks i underlaget, hanteringen måste gå snabbare. Under samma rubrik på sidan 199 anges att "I nästa sexårsperiod behöver också frågor rörande bakterier och andra mikroorganismer i dricksvattentäkter uppmärksammas, särskilt motiverat av ett varmare klimat." Vi anser att detta är mycket viktigt ur råvattensynpunkt, och att underlag för gränser för, och inrättande av mikrobiologisk MKN bör tas fram snarast. Det finns redan riskbaserade gränser för vissa bakterier för god och utmärkt badvattenkvalitet, och även tidigare gränsvärden för råvatten, som skulle kunna vara riktvärden redan från år 2022.
Länsstyrelserna 6	Inga svar
Länsstyrelserna 7	Länsstyrelsen behöver bevaka att kommunerna i sin detaljplanering använt aktuell och relevant underlag på ett sätt som leder till att statusen på kvalitetsfaktorerna för vatten inte riskerar att försämrans. Det behövs vägledning kring hur små negativa effekter ska hanteras när det finns risk för att kumulativa effekter av flera planer och projekt kan leda till att MKN inte uppnås eller att en eller flera kvalitetsfaktorer sänks. Det behöver förtydligas att Länsstyrelsen ska vägleda kommunerna i att en plan inte heller äventyrar uppfyllelsen av MKN. Ofta resonerar man i planer att det blir en liten försämring men inte så stor att en kvalitetsfaktor sänks, men åtgärden kan äventyra att MKN kan nås. Förtydliga även att bedömningen på MKN ska göras för den vattenförekomst som påverkas av planen, även om inte det är en vattenförekomst som direkt påverkas av planen utan ett biflöde eller avrinningsområdet.
Länsstyrelserna 8	Inga svar
Länsstyrelserna 9	Inga svar
Länsstyrelserna 10	Inga svar
Länsstyrelserna 11	Text har fallit bort under Motivering.
Länsstyrelserna 12	Inga svar
Regionerna 1	Inga svar

Kommunerna 1

Detta är en bra och välkommen åtgärd. Som exempel pågående det i Göteborg redan ett stadenövergripande arbete med att ta fram en åtgärdsplan för god vattenstatus och lokala åtgärdsprogram utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Där kommer att beskrivas vad förvaltningar och bolag behöver göra för att säkerställa att kommunen genomför vattenmyndigheternas juridiskt bindande åtgärder samt vilka fysiska åtgärder kommunen behöver genomföra i egenskap av verksamhetsutövare och markägare för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas. Kommunernas åtgärd 1 kallas liksom länsstyrelsernas åtgärd 1 för Vattenplanering vilket kan vara en något missvisande beskrivning eftersom det är ett begrepp som då borde omfatta även frågor kopplat till skyfall, höga flöden och stigande havsnivåer. Detta omnämns dock inte i beskrivningen av åtgärden. Åtgärder kopplat till översvämningdirektivet och samhällets klimatanpassning behöver samplaneras med åtgärder kopplat till vattendirektivet och god vattenstatus. Det är för otydligt i denna åtgärd hur dessa processer är tänkta att hanteras. Dessa frågor behöver beskrivas tydligare i åtgärden. Vi anser att det finns behov av ett regionalt uttalat ansvar för länsstyrelsen att planera för och samordna åtgärdsarbetet på avrinningsområdesnivå. Se mer under generella synpunkterna under 2.2 Vi vill även belysa att kommunerna har fått ett avsevärt utökat ansvar för vattenförvaltningsarbete med denna åtgärd. Kommunerna kommer att behöva extra resurser för att genomföra åtgärden, men det är oklart hur detta ska finansieras vilket inte är förenligt med den kommunala finansieringsprincipen. Det kommer att krävas ett generellt och permanent ökat statsbidrag till kommunerna för att kunna genomföra detta planeringsarbete. Bra att det blir tydligt att vi måste jobba förvaltningsövergripande och att vi måste ta fram en vattenplan vilket är positivt bland annat för att det belyser komplexiteten i vattenfrågorna. En svårighet ligger i att det är svårt att veta vad som bör beaktas i till exempel en vattenplan. Kan Vattenmyndigheten ta fram verktyg och riktlinjer som underlättar för kommunerna?

Kommunerna 2

Åtgärden är så allmängiltig att den är svår att avgränsa. Om tillsynen ska utökas behöver det klarläggas till vilken nivå. Prioritering av tillsyn utifrån ett avrinningsområdesperspektiv är något som ska ställas i förhållande till andra prioriteringar som görs, delvis politiskt men även utifrån annan miljöpåverkan. Det är även mycket svårt att avgöra vilka verksamheter som påverkar vattenkvaliteten utifrån total påverkan. Naturvårdsverket ska ge vägledning om hur länsstyrelser och kommuner kan arbeta med tillsynsplanering så att tillsynen blir behovsstyrd utifrån ett avrinningsområdesperspektiv samt vägleda om egenkontroll. Det är för diffust och oklart vad det kan leda till. Naturvårdsverket behöver ta fram underlag om hur denna tillsynsplanering ska gå till eftersom det för många kommuner är ett nytt angreppssätt i tillsynsplanering och behovsutredning. Vägledningen behöver innehålla konkret information och gränsvärden? så att kommunerna får förutsättningar för att bedriva en effektiv och likvärdig tillsyn som harmoniserar inom avrinningsområden. För förorenade områden blir sanering mycket med fokus på exploatering och det är svårt att komma från. Att inventera enligt MIFO för pågående verksamheter är också en stor arbetsinsats som det oftast inte finns tid eller pengar avsatt för. För tillsyn av avloppsledningsnät anser vi att det saknas viktiga delar i den "blå tråden". I Naturvårdsverkets åtgärd 1 är det inte tillräckligt tydliggjort hur de ska ge vägledning om krav på separering av kombinerat ledningsnät, minskad bräddning och begränsning av tillskottsvatten i ledningsnät. Det behövs även tydlighet i lagstiftningen om vad huvudmannen för ledningar har för rådighet på kvalitetskrav på inkommande vatten som är dagvatten (se punkt 33 Naturvårdsverket åtgärd 7). Som en följd av detta behöver det även tydliggöras vad tillsynsmyndigheten kan ställa för krav gällande ledningsnätet. För Naturvårdsverket åtgärd 1 behöver avloppsreningsverkens syfte tydliggöras och att de inte ska behöva hantera vatten som egentligen borde hanteras på annat sätt. Se även punkt 27 Naturvårdsverket åtgärd 1, punkt 29 Naturvårdsverket åtgärd 3 samt länsstyrelserna åtgärd 2. Sista meningen i rutan "Åtgärden och ska genomföras kontinuerligt" är ofullständig så det är oklart vad som avses. Genom att kommunerna ges tillgång till EBH-databasen kan arbetet effektiviseras. Idag förloras information om ärenden och dyrbar arbetstid därför att informationsöverföringen sker med Länsstyrelsen som mellanhand, med omoderna metoder (Excel-filer som skickas med epost). Att central databas fungerar visar exemplet SMP för miljörapportering.

Kommunerna 3

Åtgärden är mer omfattande än vad som behövs när det gäller den del av åtgärden som omfattar enskilda större vattentäkter som försörjer > 50 personer eller producerar > 10 m³/dygn. De vattentäkterna omfattas redan av kraven som finns i livsmedelslagstiftningen och fångas därför upp i livsmedelstillsynen. Livsmedelsinspektörerna bedriver tillsyn av enskilda dricksvattentäkter utifrån livsmedelslagstiftningen och livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten. Dricksvattenskydd (kopplat till Länsstyrelserna 5) Det står om vattenskyddsområde för potentiella vattentäkter, vattnets värde med mera i Förvaltningsplanen, men dessa åtgärder bidrar inte till detta i tillräckligt hög grad. På sidan 199 förvaltningsplanen står att: "Dricksvattenfrågorna har en särskild ställning i vattendirektivet framförallt genom att vattentäkterna ska skyddas." I Åtgärdsprogrammet ligger ansvaret på kommuner och Länsstyrelser. Detta ansvar borde vara regionalt, på Länsstyrelser eller kanske Vattenmyndigheten. Detta både för att verkligen alla något större vattentäkter ska få ett skydd, och i det regionala perspektivet där även potentiella framtida vattentäkter ska skyddas. Naturligtvis i samarbete med berörda kommuner och vattenproducenter. Vid inrättande av vattenskyddsområden måste det finnas rättsligt utrymme att formulera tillräckligt strikta och väl fungerande föreskrifter, som ger ett reellt skydd, både för akuta händelser och diffus förorening. Och som även uttrycks i underlaget, hanteringen måste gå snabbare. Under samma rubrik på sidan 199 anges att "I nästa sexårsperiod behöver också frågor rörande bakterier och andra mikroorganismer i dricksvattentäkter uppmärksammas, särskilt motiverat av ett varmare klimat." Vi anser att detta är mycket viktigt ur råvattensynpunkt, och att underlag för gränser för, och inrättande av mikrobiologisk MKN bör tas fram snarast. Det finns redan riskbaserade gränser för vissa bakterier för god och utmärkt badvattenkvalitet, och även tidigare gränsvärden för råvatten, som skulle kunna vara riktvärden redan från år 2022. (se även länsstyrelserna åtgärd 5) Kommunerna bedriver tillsyn inom vattenskyddsområden, men i åtgärdsprogrammet görs bedömningen att befintlig tillsyn behöver förstärkas. Önskvärt hade varit att förtydliga och utveckla i åtgärdsprogrammet på vilket sätt tillsynen behöver förstärkas. Det finns också ett stort behov av informationsinsatser till verksamhetsutövare och privatpersoner inom vattenskyddsområden kring de anmälnings- och tillståndskrav samt förbud som gäller enligt respektive föreskrifter. Sådana informationsinsatser är ett viktigt komplement till den åtgärd som beskrivs i punkt c) (systematisk och regelbunden tillsyn) för att öka efterlevnaden av föreskrifterna. Under genomförande behöver det förtydligas vad som ska tillsynas, hur och finansiering? Tillsyn av miljöfarliga verksamheter inom VSO är redan tydligt men i övrigt är det otydligt.

Kommunerna 4

Åtgärden är lik den som finns i gällande åtgärdsprogram, med skillnaden att prövning och tillsyn enligt PBL lagts till. Syftet med detta tillägg är enligt muntlig uppgift från vattenmyndigheten att skapa en tydlig kedja i åtgärden från översiktlig planering till byggnation (stadsbyggnadskontoret). Det kan vara rimligt, men det är svårt att veta vad som egentligen avses med denna del av åtgärden då den inte beskrivs närmare i dokumentet. Vi anser därför att en närmare beskrivning av hur vattenmyndigheten anser att den delen av åtgärden ska genomföras behöver ske. I övrigt är åtgärden rimlig och i linje med den hantering som det juridiska regelverket ändå kräver i planeringen. Det mesta arbetar stadsbyggnadskontoret dessutom redan med. Dels genom hanteringen av vattenfrågorna i förslaget till ny översiktsplan och dels genom pågående arbete med att ta fram en riktlinje för hanteringen av vattenfrågor i detaljplaneringen. Angående "Åtgärden bör även samverkas med berörda kommuner inom avrinningsområdet" Vi anser att ansvaret behöver preciseras för att inte riskera att falla mellan stolarna. Vi anser att samordningsansvaret borde ligga hos länsstyrelserna. Angående "Åtgärden ska så långt som möjligt hänvisa till Vatteninformationssystem Sverige (VISS) som vattenplaneringsunderlag." Vi ser i dagsläget svagheter i uppbyggnad och tillgänglighet i VISS som inte möjliggör nyttjande i den utsträckning som vi önskar. Exempel på detta redovisas i bilaga MKN-VISS-Remiss. Vi skulle gärna se en utveckling av VISS med bättre möjligheter till tillämpning i tät bebyggelse och stad. Det är värdefullt att den fysiska planeringen skall ta större hänsyn till vattenmiljöer. Ett viktigt verktyg för att värna vattenmiljöer är strandskyddet. Enligt remissen Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd– (SOU2020:78) föreslås "att strandskydd inte ska gälla vid insjöar med en vattenyta som uppgår till 1 hektar eller mindre eller vattendrag som är 2 meter eller smalare". Går detta igenom torde det ytterligare försvåra möjligheten att uppnå en god vattenstatus. Va-verksamheten anser att de ofta har praktiska problem som grundar sig i att bästa tillgängliga teknik för rening inte möjliggör tillräckligt låga utsläppsnivåer. Det innebär att det är svårt att nå normerna överallt trots planerade åtgärder.

Kommunerna 5

Inga svar

Kommunerna 6

Inga svar

2.2 Övriga synpunkter på åtgärder:

Exempel på frågeställningar:

Har du förslag på ytterligare åtgärder?

Landsbygdsprogrammet och åtgärdsprogrammet tillämpas parallellt vilket innebär att det många gånger är otydligt vilka åtgärder som kan vidtas och inom vilket program samtidigt som det blir svårt att överblicka. Detta skulle behöva förtydligas och samordnas på ett tydligare sätt. Man behöver också se över så att åtgärder i de olika delarna inte kommer i konflikt med varandra eller motverkar målet. □

En generell synpunkt är att den tillsynsvägledning som ska göras av nationella myndigheter ner till lokal nivå också behöver ha perspektivet om hur miljöproblemen kommer att ändras på grund av klimatförändringarna och vad det innebär för tillsynen. □

Generellt har åtgärdsprogrammet ett bra angreppssätt och omfattar rimliga åtgärder. Det finns en relativt tydlig koppling mellan åtgärdsnivåerna, från statliga myndigheter ner till kommunerna. Framförallt genom införandet av vattenplaneringsåtgärden och det faktum att centrala myndigheter ska vägleda kommuner. De åtgärder där vi anser att de blå trådarna brister har beskrivits under respektive åtgärd och övriga synpunkter på åtgärder beskrivs nedan. □

Vi delar uppfattningen, som ges uttryck för i remissen, att åtgärdsarbetet ska ske ur ett avrinningsområdesperspektiv och att mer mellankommunal samverkan behövs. Samverkan mellan kommuner lyfts i programmet, men placeras främst på kommunerna som åtgärd. Att lägga detta samordningsansvar på kommunerna riskerar att innebära att ingen tar på sig det övergripande ansvaret och att åtgärdsarbetet får svårt att bedrivas ur ett större perspektiv än i den egna kommunen. Därför anser vi att länsstyrelsen behöver ta ett större regionalt ansvar i att hålla ihop och driva på arbetet på avrinningsområdesnivå, som ju normalt är kommunöverskridande. Även arbetet med att planera genomförandet av fysiska åtgärder inom respektive avrinningsområde behöver ske på en regional nivå. □

I Förvaltningsplanen står på flera ställen om dricksvattenförsörjning, vattnets värde, vikten av vattenskyddsområde och att skydda potentiella vattentäkter. Det är svårt att identifiera att detta följs upp på ett relevant sätt i Åtgärdsprogrammet. Skyddande av potentiella täkter är inte alls med, och detta kan inte kommunerna enskilt göra. □

Det går inte heller att hitta åtgärder om hur vattnets värde i samhället ska höjas. Till exempel är hela Göta älv, som är vattentäkt för ca 700 000 människor, riksintresse för Sjöfart, och stora delar är riksintresse för Friluftsliv, Naturvård och Kulturmiljövård. Däremot är Göta älv inte riksintresse för dricksvatten, undantaget de anläggningsdelar vid älven som tillhör Göteborgs stad. □

Tydligare angivna rekommendationer och formuleringar att samordna och samplanera samtliga vattenrelaterade frågor. □ Arbetet med att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten behöver bättre samverka och samplaneras med åtgärdsarbetet som behövs för klimatanpassningskrav rörande högt vatten, höga flöden och skyfall. Samtliga innebär markanspråk och ytbehov och i den mån det är möjligt bör de därför samordnas för bästa möjliga utfall och effektivitet. □

Vi anser att en vattenplanering verkligen behövs, men den bör omfatta alla vattenrelaterade frågor. Åtgärden "vattenplanering" bör därför ses över. I första hand bör åtgärden breddas och åtminstone ange att vattenplaneringen ska ske gemensamt med andra vattenfrågor. Om så inte sker, bör åtgärden i andra hand ändra namn till exempelvis "samlad åtgärdsplanering avseende MKN vatten", som i sådana fall skulle vara mer rättvisande för vad åtgärden egentligen avser. □

Utifrån detta saknar vi också MSB som aktör i åtgärdsprogrammet. Åtminstone borde det uttalas att de ska involveras på ett tydligare sätt i framför allt vattenplaneringen. □

Utveckling av VISS för bättre användarvänlighet i stadsplaneringen. □

I flera delar av åtgärdsprogrammet hänvisas till att underlaget i VISS ska användas, exempelvis i åtgärd 4 om fysisk planering. Under länsstyrelsens åtgärd om vägledning av översikts- och detaljplanering anges även att det behövs bättre kunskaper i kommunerna och stöd i hur VISS kan användas. □

VISS är bra och omfattande men det är också svårt att förstå och använda för den som inte är expert på just miljökvalitetsnormerna. Vill man utveckla användandet av VISS så att det fungerar bättre som ett underlag i planeringen behöver databasen bli mer användarvänlig och anpassad för det ändamålet. Vi föreslår därför att det bör ingå i länsstyrelsens åtgärder att utveckla VISS till att bli ett mer användbart instrument, även för till exempel samhällsplanerare. □

Åtgärdsförslagen i VISS □

"Det är positivt att åtgärdsförslagen per vattendrag framstår som mer praktiskt rimliga än tidigare, då upplevelsen var att ingen hänsyn till de förutsättningar som råder i en stad hade tagits. Vi upplever dock fortfarande, exempelvis vad gäller förslag till ekologiska kantzoner, att åtgärdsnivåer och omfattning kan bli svåra att klara sett till förutsättningar i den urbana miljön. Det hade varit bättre om åtgärdsförslagen och omfattning på åtgärder i VISS hade tagits fram i dialog med respektive kommun. Denna dialog kommer dock att utvecklas inom Göteborgs Stads arbete med åtgärdsplan för god vattenstatus, speciellt gällande lokala åtgärdsprogram och åtgärdsförslag per avrinningsområde och avseende på både ekologisk, praktisk och ekonomisk rimlighet. I det arbetet behövs det också en mer ingående dialog kring åtgärdsförslagen och utförda utredningar, till exempel underlagsrapporten till översiktsplanen om blågröna stråk □

Utöver Förbättringsbehov (enligt VISS) efterfrågar vi en Acceptabel belastning för varje vattenförekomst. I en befintlig stad finns inte stora möjligheter till reningsanläggningar, vilket betyder att vi till stor del behöver förlita oss på att föroreningsproblemet "byggs bort" genom arbetet i detaljplaner. Då detaljplanerna blir så viktiga för att vi så småningom ska klara miljökvalitetsnormerna är det viktigt att det skapas verktyg för att kunna kräva att detaljplanerna på bebyggd mark faktiskt förbättrar vattenkvaliteten i vattenförekomsten. I dagsläget jobbar man endast utifrån principen att den nya detaljplanen inte ska försämrans status samt att den inte ska omintetgöra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna. Ett alltför strikt krav på att enskilda detaljplaner inte får öka mängderna till recipient kan medföra att det blir omöjligt att exploatera i utkanten av stan. Med en beräknad Acceptabel belastning för varje vattenförekomst skulle detaljplanerna i centrum på ett tydligt sätt kunna tvingas att släppa ut mindre föroreningar än vad området gör idag. Samtidigt skulle även exploatering i utkanten av stan möjliggöras. Att nå god vattenstatus genom att förlita sig mestadels på detaljplanearbetet är dock tyvärr en väldigt långdragen process och inget som kommer få vattenförekomsterna i Göteborg att nå god status före 2027. □

□

Tyvärr tas inte alla föroreningar bort från dagvatten genom behandling i dagvattenreningsanläggningar. Addera till detta att det dessutom är väldigt ont om plats för anläggningarna i den tätbebyggda staden samt kostnadskrävande att bygga dem. Att då fokusera på reningsanläggningar som det huvudsakliga medlet att komma tillrätta med dagvattenproblematiken är orimligt. Vi lyckas helt enkelt inte få bort tillräckligt med föroreningar på detta sätt. Ett mer logiskt sätt vore att istället lägga mer pengar och energi på att se till så att föroreningarna inte uppstår från början. Vi efterfrågar åtgärder i åtgärdsprogrammet som riktar sig mot diffusa källor till föroreningar i dagvattnet till exempel trafik och byggnadsmaterial. Alltså ett tydligare fokus på uppströmsperspektivet. □

Generellt så känns åtgärdsprogrammet bara vara en lång rad av planer och strategier som ska tas fram och i de fall strategier och planer redan finns så är åtgärderna att utreda varför inte dessa strategier och planer som finns har lett till fler åtgärder och bättre miljö. Det behövs mer verkstad i det här arbetet, mer resurser på rätt saker och att vi ser till att fysiska åtgärder blir genomförda. Vi vet vad som behöver göras till stor del, det som behövs nu är inte 6 år till av planeringsarbete utan nu behövs genomförande!

2.3 Synpunkter på avsnitt 3.1 – Sammanfattning av analysen:

”Tillsyn underfinansierat” – detta förbättrar inte läget. □

Kommentar: svårt att rekrytera och behålla kompetens inom tillsyn – hänger ihop med underfinansieringen. Vem ska betala för detta om inte resurser finns hos t ex kommunerna

2.5 Synpunkter på avsnitt 3.3 – Kostnader för att genomföra åtgärdsprogrammet:

Kommunerna har fått ett avsevärt utökat ansvar för vattenförvaltningsarbete i detta åtgärdsprogram. Det innebär att det kommer att behövas extra resurser för att genomföra åtgärdsprogrammet, men det är oklart hur detta ska finansieras vilket inte är förenligt med den kommunala finansieringsprincipen. Det kommer att krävas ett generellt och permanent ökat statsbidrag till kommunerna för att kunna genomföra detta planeringsarbete. □

I SOU 2019:66 - ”En utvecklad vattenförvaltning” har bristande finansiering pekats ut som orsak till den låga åtgärdstakten. Vi delar den bilden. Utan tillräckliga ekonomiska resurser kommer målen inte att kunna nås. Det kommer att krävas finansiering för att kunna genomföra fysiska åtgärder. □

När det gäller kostnader för miljötillsyn så framgår det inget om den tid, och därmed kostnad, som krävs för att tillsynsplaneringen och behovsutredning ska prioritera baserat utifrån vilka som kan påverka miljö kvalitetsnormerna. Tillsynsplanering sker inte fullt ut utifrån detta idag och för att kunna göra det krävs ett kunskapsunderlag och sammanställning som kan ta mycket tid i anspråk, särskild inledningsvis och det blir i stort tid vi inte kan debitera någon verksamhetsutövare för. □

2.6 Synpunkter på avsnitt 3.4 – Fördelning av kostnader per aktör:

Texter och tabeller bör rättas eftersom källorna till ”närlingsbelastning från mänsklig verksamhet är utsläpp av fosfor och/eller kväve” från hushåll och tätortsförlagda industrier såsom slakterier och mejerier. I diagrammen 1 och 2 över fördelningen av utsläppare av näringsämnen bör reningsverk bytas ut mot tätorter och det är otydligt om påverkanskällan ”urban markanvändning” skiljer sig från reningsverk eller dubbelräknas med tanke på att dagvatten från urban markanvändning ibland leds till reningsverk samt i vilka utsläppsflöden som urbant lokaliserade industrier räknats in.

2.8 Synpunkter på avsnitt 3.6 – Osäkerhets- och känslighetsanalys:

Det behöver förtydligas vem som har ansvar för att se till att de vattenförekomster som har en osäker risk får en säkrare bedömning. Miljöförvaltningar kommer inte kunna prioritera tillsyn utifrån en osäker risk. Då finns det annan tillsyn som kommer prioriteras högre. □

Reningsverk anges felaktigt som betydande orsak till utsläpp av prioriterade ämnen. I samma mening jämföras reningsverken felaktigt med deponier som alstrar sådana utsläpp. □

Föroreningar som släpps ut uppstår i tätorterna, inte i reningsverken. Reningsverken kan ses som utsläpps- eller påverkanskällor, men utsläppen är en konsekvens av vårt gemensamma samhälle. Förutom god teknik vid reningsverken behöver åtgärder mot utsläpp vidtas där de uppstår (vid källan). □

Reningsverken anges felaktigt som den mest betydande orsaken till utsläpp av SFÄ som är ett begrepp som inkluderar såväl läkemedelssubstanser och ammonium från hushållsavlopp som tungmetaller från näringsverksamheter och vägars dagvattenavlopp. I tabellen över påverkanskällor bör raden "punktkällor – reningsverk och punktkällor bräddning" kallas tätort eller urbana områden. □

Avloppsreningsverken kan bara rena vissa av tätorternas föroreningar men i stort sett alla kan övervakas. Att reningsverken är övervakningspunkter enligt ramdirektivets hänvisning till avloppsdirektivet förvandlar dem inte till källor. Problem ska åtgärdas där de uppstår (vid källan). Åtgärdsplanens beskrivningar och motiveringar till flera administrativa åtgärder bör skrivas om så att genomförandet riktas rätt. □

Vattenmyndigheten är skyldiga att kartlägga källor till utsläpp. Kartläggningens syfte är att ge underlag för ett effektivt åtgärdsprogram med rätt riktade åtgärder. I kartläggningen i remissen saknas viktiga uppgifter om till exempel verksamheter i tätorterna som alstrar påtagliga utsläpp av organiska kemiska ämnen och metaller. Brister i den kartläggningen har medfört att flera myndighetsåtgärder föreslås ska riktas mot enbart reningsverk istället för mot utsläppare av "industrispillvatten" i tätorterna. Möjligen beror det på att vattenmyndigheten förenklat begreppet "källa" till att representera punkten där föroreningarna passerar från land till vatten istället för att fokusera på var föroreningen uppstår eller släpps ut. Det är basalt med ett uppströmsperspektiv i ÅP och förvaltningsplaner, i detta avseende brister materialet. Det är verksamhetsutövare, hushåll, väghållare och andra intressenter i reningsverkets upptagningsområde som utgör källorna till föroreningarna och inte avloppsreningsverket. Vattenmyndigheternas skyldighet till källkartläggning är inte färdig i det här hänseendet. Åtgärdsplanen behöver tydligare rikta åtgärder mot verksamheter i tätorterna vars utsläpp påtagligt kan påverka miljö kvalitetsnormerna och vattentäkter.

2.9 Synpunkter på avsnitt 3.7 – Slutsatser:

Åtgärder per vattenförekomst i VISS: Varför har vissa åtgärder tagits bort mellan cykel 2 och 3 utan att de genomförts? Vad är det för bedömning som har kommit fram till det? Ska vi släppa åtgärderna i cykel 2 och bara fokusera på de i cykel 3 för det är de som är aktuella?

2.10 Lämna dina synpunkter på konsekvensanalysen:

De utpekade åtgärdsförslagen som finns i VISS är omfattande och kommer bli mycket dyra att genomföra. Statliga bidrag ska givetvis utnyttjas för åtgärder men ska ses som ett bidrag och inte en huvudsaklig finansiering. Flera bidrag kräver medfinansiering och det finns inte långsiktig säkerhet vare sig gällande medelnivåer eller varaktighet. De kräver även kommunala resurser i form av ansökning, uppföljning mm. En långsiktig finansiering en mycket viktig fråga att reda ut.

Små bidrag är ofta inte lönsamma att söka i förhållande till ansökningshandläggning, uppföljning och redovisning.

3.1 Fungerar det att använda underlaget för normen som finns i VISS?

Nej, VISS upplevs för komplicerat av sällananvändare. För att förstå och hitta i VISS behöver man jobba med det relativt ofta, det gäller även den enklare kartan. Det är därför orimligt att tro att till exempel stadsplanerare ska kunna använda och förstå den databasen, som den ser ut idag. Se mer under 2.2.

Användarutbildningar behövs och även hur underlaget ska användas och hur bedömningar ska göras.

3.1a Fungerar det att använda underlaget för normen som finns i VISS i arbetet som åtgärdsmyndighet?

Ja, men fordrar bakgrundskunskaper inom miljövetenskap (hydrologi, biologi, kemi) och användarutbildning.

3.1b Fungerar det att använda underlaget för normen som finns i VISS i miljöprövningar?

På lokal nivå behövs vägledande material som konkret anger hur MKN ska tillämpas vid miljöprövningar och vid tillsyn enligt miljöbalken både för enskilda verksamheter och hur påverkan från flera verksamheter inom ett avrinningsområde ska bedömas i sådana fall.

Användarutbildningar behövs.

3.1c Fungerar det att använda underlaget för normen som finns i VISS vid fysisk planering?

Nej, det är för otydligt hur underlaget ska användas i detaljplaneringen. Hur ska vi räkna på om ytterligare hårdgjord, eller minskad kantzon eller vattenhållande och renande markyta inom avrinningsområdet kommer leda till att statusen på en kvalitetsfaktor försämras? Planavdelningar har generellt inte den kompetens som krävs för att kunna använda underlaget i VISS.

4.1e Synpunkter på Västerhavets delförvaltningsplan med åtgärder mot vattenbrist och torka:

Åtgärd: rådgivning för vattneffektivisering- Vem tycker vi ska göra detta? Kommun? Lst? Annan? ☐

Många av åtgärderna är bra. Men om man lyckas ta fram underlag och strategier på kortare tid än 6 år så borde kanske åtgärden även kunna innehålla att arbetet med det börjar komma igång praktiskt också. Bra åtgärder, men lite väl lång tid för att komma igång med arbetet. ☐

Åtgärd 5.4 och 5.5 är mycket positiva.

5.3 Bilaga 3 – Register över utsläpp och spill:

Det går inte att hitta någon hänvisning till denna bilaga i förvaltningsplanen. Beskrivningen av vad registret innehåller och vad syftet är och hur det används i vattenförvaltningsarbetet saknas. Det låter som att det skulle kunna vara ett viktigt underlag för kommunernas åtgärdsplanering.

5.4 Bilaga 4 – Riskhanteringsplaner enligt översvämningsförordningen:

Riskhanteringsplanerna saknas i samrådsunderlaget eftersom de tas fram i en annan process. Det hade varit av stort värde om samråd om dessa planer integrerades i vattenmyndigheternas samråd så att det inte riskerar att bli två parallella spår. Eftersom vattendirektivet och översvämningsdirektivet utgör EU:s huvudsakliga vattenlagstiftning så hade det varit en möjlighet att få in värdefulla synpunkter för att stärka synergier och möjligheter att minska intressekonflikter om samråden hade samordnats. Många av de ytor som klimatanpassningen gör anspråk på är samma ytor där vi behöver genomföra åtgärder för att nå miljökvalitetsnormerna för vatten. Att vattenmyndigheterna och MSB samordnar dessa processer är centralt för att underlätta den samordning som behöver ske på regional och kommunal nivå. Se även avsnitt 1.10

7.1 Ger förvaltningsplanen, åtgärdsprogrammet, bilagor och VISS dig den information du behöver för ditt arbete?

Vad borde kompletteras?

Kostnader

Avsnitt 6.5 Kostnader för vatten och avlopp - De angivna siffrorna ger inte en komplett bild av kostnaderna som totalt är högre. Drift och underhåll i figuren om kostnadstäckning tar inte hänsyn till ledningsnät och kapitalkostnader.

Det bör framgå att prisintervallen 137 - 1 074 kronor/månad och 10 - 90 kronor/m³ vatten även avser att inkludera kostnaderna för avloppsrening.

Tillskottsvatten

Begreppet ovidkommande vatten i texten bör bytas ut mot ordet tillskottsvatten. Tillskottsvatten är sådant vatten som helst inte ska finnas i en kombinerad eller separerad spillvattenledning, exempelvis grundvatten som läckt in eller takvatten i ledningar som kopplats fel på privat mark.

Dagvatten som leds bort från till exempel gatumark i en kombinerad spillvattenledning är inte ovidkommande (synonymt med irrelevant). Sådant dagvatten ska finnas i ledningen eftersom ett av syftena med ledningen är att leda bort sådant vatten. Att volymen avloppsvatten i en kombinerad ledning ökar när det regnar så att bräddningsrisken eller reningsverkets reningsförmåga kan påverkas är riktigt, men det gör inte dagvattnet till något ovidkommande. Texten blir missledande när den för tanken till att mycket vatten i en kombinerad spillvattenledning enbart beror på misskötsel.

Vi behöver generellt en bättre användbarhet som stöd i arbetet. Den översiktliga informationen behöver ligga mest synlig och inte många klick bort. Merparten av användarna går bara in i VISS någon eller några gånger om året och får då nyttja en massa tid att hitta rätt, om de ens gör det. Det medför en orimlig arbetsinsats att få fram den information man behöver om man inte jobbar mycket i systemet och har knäckt koden för dess uppbyggnad.

För att uppnå god vattenstatus i våra sjöar, hav och vattendrag behöver alla hjälpa till men omfattningen av materialet samt svår användbarheten av VISS leder troligtvis till att många personer och organisationer som kan ha värdefulla inspel exkluderas från att delta i arbetet. Vi anser därför att vattenmyndigheterna behöver arbete ytterligare med att tillgängliggöra pedagogisk och kortfattad information samt att öka användarvänligheten i VISS.

7.2 Övriga synpunkter på samrådsmaterialet:

Pratigt material och ibland svårt att skilja på diskussion och vad som ska göras. Gör gärna populärversioner eller anpassade material för olika avdelningar på kommunen. Till exempel guide till planavdelningar för detaljplaner och för översiktsplanprocessen. □

Vi saknar de åtgärdsområdessammanställningar som fanns med tidigare i åtgärdsprogrammen från de tidigare cyklerna, även om förslagen på fysiska konkreta åtgärder finns i VISS. □

Förenkling av vattenvårdande åtgärder □

Vid arbete med praktiskt naturvårdsarbete i vatten förekommer ofta en orimligt stor byråkrati. Exempelvis vid anläggande av våtmarker kan ibland även krävas andra typer av dispenser/tillstånd än en anmälan om vattenverksamhet. Det kan exempelvis röra strandskyddsdispens i skyddade områden, tillstånd för åtgärder i naturreservat eller dispens från biotopskydd. I alla blanketter som kan behövas fyllas i är det i stort sett identiska uppgifter som efterfrågas och här borde ett effektiviseringsarbete vara relativt enkelt. Slå ihop alla blanketter som ändå innehåller samma information och ha en enkel krysslista för vilka typer av dispenser/tillstånd eller anmälan blanketten avser. På så vis skulle en enda blankett ersätta ett flertal, vilket skulle underlätta byråkratin, både för den sökande och ansvarig myndighet, och frigöra resurser för mer praktiska åtgärder. □

Samma sak gäller bidragssystemet som kan vara komplicerat och tidskrävande. Risker är att många hellre struntar i att utföra en frivillig åtgärd än att fördjupa sig i stödsystemet. Här behöver Länsstyrelsen och Jordbruksverket vara ett större stöd för den enskilde lantbrukaren och underlätta för lantbrukare och hästägare att kunna utföra lämpliga åtgärder på sin mark. □

För åtgärder i vattendrag med förekomst av lax och öring finns ett generellt tidsfönster för arbete i vatten (15 juli – 15 sep). Tidsramen känns i många fall snålt tilltagen och bör kunna utökas åt båda håll om inte särskilda skäl föreligger. Nuvarande generella tidsram försvårar naturvårdande arbeten i vattendrag, inte minst då den inträffar mitt i sommarsemestern. Vore bra med en mer differentierad tidsram beroende på vad som påverkas vid åtgärden. □

□

Sammanfattningsvis bör mer fokus ligga på att få fler praktiska åtgärder utförda som syftar till att uppnå god vattenstatus. För att detta skall lyckas behövs ett enklare och mer lättförståeligt system än det nuvarande. Vidare behövs nödvändiga åtgärder finansieras och slutligen bör byråkratiseringen kunna minskas vid praktiska naturvårdsåtgärder, tex vid anläggande av våtmarker. □

Bilaga till remiss, delen som rör VISS i ny förvaltningscykel □

Vi behöver generellt en bättre användbarhet som stöd i stadsplaneringen. Den översiktliga informationen behöver ligga mest synlig och inte många klick bort. Merparten av användarna går bara in i VISS någon eller några gånger om året och får då nyttja en massa tid att hitta rätt, om de ens gör det. Det medför en orimlig arbetsinsats att få fram den information man behöver om man inte jobbar mycket i systemet och har knäckt koden för dess uppbyggnad. □

Kostnadsberäkningarna grundar sig i icke urbana områden och skapar därmed en felaktig bild av investeringskostnaderna, vi räknar med kostnader för anläggande av damm på snarare 4000kr/m² än 100 kr/m². □

□

Vi måste få åtgärdsbehoven definierade som kg (istället för, eller som komplement till yta som presenteras nu) så att vi enkelt kan dimensionera de alternativa reningsanläggningar som passar på den aktuella platsen. Vi behöver nyttja alla tillgängliga tekniker för rening där vi kan passa in det. Det är relevant att veta både det totala reningsbehovet för vattenförekomsten, samt det beräknade reningsbehovet för just dagvattenåtgärder. Det är oklart om åtgärder har identifierats för att klara hela reningsbehovet eller om det bara är några enstaka förslag som listas i VISS. □

Avrinningsområdets storlek för vattenförekomsten (och hela vattendraget) bör finnas i VISS.